

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770

e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

lietā Nr. 2023-27-03

Rīgā

2024. gada 5. martā

Satversmes tiesa šādā sastāvā: rīcības sēdes priekšsēdētājs Aldis Laviņš, tiesneši Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede,

izskatījusi lietas Nr. 2023-27-03 „Par Rīgas teritorijas plānojuma teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumu, kas apstiprināti ar Rīgas domes 2021. gada 15. decembra saistošajiem noteikumiem Nr. 103 „Rīgas teritorijas izmantošanas un apbūves saistošie noteikumi”, 6.8. punkta atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 1. pantam un 105. panta pirmajam, otrajam un trešajam teikumam” (turpmāk – lieta Nr. 2023-27-03) materiālus,

konstatēja:

1. Satversmes tiesa 2023. gada 19. decembra rīcības sēdē nolēma izskatīt lietu Nr. 2023-27-03 rakstveida procesā pilnā tiesas sastāvā 2024. gada 5. martā plkst. 10.00 Satversmes tiesas ēkas 210. telpā (Rīgā, Jura Alunāna ielā 1).

2. Satversmes tiesas likuma 7. panta pirmās daļas pirmais teikums noteic, ka Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru termiņš ir desmit gadi no dienas, kad viņš atbilstoši šā likuma 5. pantam sācis pildīt Satversmes tiesas tiesneša amata pienākumus, izņemot šā likuma 11. panta trešajā un ceturtajā daļā paredzētos

gadījumus. Satversmes tiesa paziņojusi Saeimai, ka saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 7. panta pirmās daļas pirmo teikumu Satversmes tiesas tiesneša Gunāra Kusiņa pilnvaru pēdējā diena ir 2024. gada 18. februāris (*Satversmes tiesas 2023. gada 17. novembra paziņojums par Satversmes tiesas tiesneša pilnvaru izbeigšanos*).

Saeima darījusi zināmu, ka tā 2024. gada 15. februārī par Satversmes tiesas tiesnesi apstiprinājusi Mārtiņu Mitu un viņš stājas amatā Satversmes tiesas likumā noteiktajā kārtībā (*sk. Saeimas 2024. gada 15. februāra paziņojumu par Mārtiņa Mita apstiprināšanu par Satversmes tiesas tiesnesi. Latvijas Vēstnesis, 2024, Nr. 34*).

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 5. panta pirmajai un otrajai daļai pēc apstiprināšanas Satversmes tiesas tiesnesis dod likumā „Par tiesu varu” paredzēto tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu), ko pieņem Valsts prezidents, un sāk pildīt amata pienākumus pēc zvēresta (svinīgā solījuma) došanas. Tikai tad, ja par Satversmes tiesas tiesnesi ir apstiprināts citas tiesas tiesnesis, kas jau devis minēto zvērestu (svinīgo solījumu), viņš zvērestu (svinīgo solījumu) atkārtoti nedod un sāk pildīt amata pienākumus tūdaļ pēc apstiprināšanas (*sk. Satversmes tiesas likuma 5. panta trešo daļu*).

Mārtiņš Mits kopš 2015. gada 3. septembra pilda Eiropas Cilvēktiesību tiesas tiesneša pienākumus, un atbilstoši Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 23. pantam viņa pilnvaru termiņš ir vismaz deviņi gadi. Līdz šā rīcības sēdes lēmuma pieņemšanai Satversmes tiesas tiesnesis Mārtiņš Mits pēc apstiprināšanas amatā tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu) vēl nav devis un tādēļ nav sācis pildīt Satversmes tiesas tiesneša amata pienākumus.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 11. panta trešo daļu gadījumā, ja Saeima nav apstiprinājusi citu tiesnesi tāda Satversmes tiesas tiesneša vietā, kura pilnvaras izbeidzas sakarā ar pilnvaru termiņa notecējumu vai likumā noteiktā vecuma sasniegšanu, šāda Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras uzskatāmas par

pagarinātām līdz brīdim, kad Saeima viņa vietā ir apstiprinājusi citu tiesnesi un tas devis tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu).

No šīs normas tiesiskā sastāva izriet, ka Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras, kuras izbeidzas līdz ar to termiņa beigām, uzskatāmas par pagarinātām vienīgi tad, ja Saeima nav apstiprinājusi citu tiesnesi. Savukārt no šīs normas izrietošās tiesiskās sekas ir tādas, ka Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras, kuras izbeidzas līdz ar to termiņa beigām, uzskatāmas par pagarinātām līdz brīdim, kad Saeima viņa vietā ir apstiprinājusi citu tiesnesi un tas devis tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu). Tādējādi tiesību normas gramatiskā interpretācija nenoved pie nepārprotama secinājuma par to, līdz kuram brīdim Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras uzskatāmas par pagarinātām, ja Saeima viņa vietā ir apstiprinājusi citu tiesnesi, bet tas vēl nav devis tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu) un tādēļ nav sācis pildīt amata pienākumus.

Satversmes tiesas likuma 11. panta trešās daļas satura noskaidrošanā jāņem vērā šīs normas vieta tiesību sistēmā. Satversmes tiesas likuma 3. pants noteic, ka Satversmes tiesā ir septiņi tiesneši, bet 25. panta trešās daļas pirmais teikums – ka tad, ja Satversmes tiesa lietu izskata pilnā sastāvā, tajā ir visi Satversmes tiesas tiesneši, kurus veselības stāvoklis vai citi objektīvi apstākļi nekavē piedalīties tiesas sēdē. Satversmes tiesas likuma 30. panta otrā un trešā daļa noteic, ka tiesa spriedumu pieņem ar balsu vairākumu, bet, balsīm sadaloties līdzīgi, taista spriedumu, ka apstrīdētā tiesību norma (akts) atbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Ar absolūtu balsu vairākumu Satversmes tiesa izlemj citus ar tiesas darbību saistītus jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas likuma 12. un 14. pantu, 20. panta otro daļu, 35. panta pirmo daļu utt.*). No šīm tiesību normām izriet, ka Satversmes tiesas pilnu sastāvu, ciktāl tas iespējams, veido septiņi tiesneši un katra tiesneša balsij ir īpaša nozīme tiesas spriešanā un ar tiesas darbu saistītu jautājumu izlemšanā.

Satversmes tiesas likuma 11. panta trešā daļa veido kārtību, kādā apstiprināms jauns Satversmes tiesas tiesnesis, ja iepriekšējā tiesneša pilnvaras ir izbeigušās. Šāda kārtība vērsta uz to, lai Satversmes tiesas spriešana un citu ar tiesas darbību saistītu jautājumu izlemšana tiesneša pilnvaru izbeigšanās gadījumā

netiktu pārtraukta. Minētā norma regulē gadījumu, kad Saeima vēl nav apstiprinājusi citu tiesnesi tāda Satversmes tiesas tiesneša vietā, kura pilnvaras izbeidzas līdz ar to termiņa beigām vai sakarā ar noteiktā vecuma sasniegšanu. Taču tiesneša amata izpildei būtisks nosacījums ir ne tikai apstiprināšana Saeimā, bet arī tiesneša zvēresta (svinīgā solījuma) došana. Arī tad, ja Saeima ir apstiprinājusi tiesnesi tāda Satversmes tiesas tiesneša vietā, kura pilnvaras beidzas līdz ar to termiņa beigām vai sakarā ar noteiktā vecuma sasniegšanu, viņš nevar uzsākt amata pienākumu pildīšanu, jo vēl nav devis tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu).

Tādēļ ar tiesību sistēmu un mērķi ir saderīgs tāds Satversmes tiesas likuma 11. panta trešās daļas iztulkojums, ka Satversmes tiesas tiesneša pilnvaras, kuras izbeidzas līdz ar to termiņa beigām, uzskatāmas par pagarinātām līdz brīdim, kad Saeima šā tiesneša vietā ir apstiprinājusi citu tiesnesi un tas devis tiesneša zvērestu (svinīgo solījumu). Šāds iztulkojums nodrošina tiesas spriešanas un citu ar tiesas darbību saistītu jautājumu izlemšanas nepārtrauktību, vienlaikus saglabājot likumdevēja uzsvērto ikviena tiesneša balss nozīmi tiesas darbā.

Ņemot vērā minēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas reglamenta 87. punkta 6. apakšpunktu, Satversmes tiesa

nolēma:

1. Izskatīt lietu Nr. 2023-27-03 pilnā tiesas sastāvā: tiesneši Aldis Laviņš, Irēna Kucina, Gunārs Kusiņš, Jānis Neimanis, Artūrs Kučs, Anita Rodiņa un Jautrīte Briede.

2. Nosūtīt šo lēmumu publicēšanai oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis”.

Lēmums nav pārsūdzams.

Rīcības sēdes priekšsēdētājs

Aldis Laviņš